

Amerikanyň ýigrimi gün öň kesgитlän çaknyşyk sebitlerinde Eýran detaly

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Amerikanyň ýigrimi gün öň kesgитlän çaknyşyk sebitlerinde Eýran detaly AMERIKANYŇ ÝIGRIMI GÜŇ ÖŇ KESGITLÄN ÇAKNYŞYK SEBITLERINDE EÝRAN DETALY

- *Amerikanyň daşary syýasatyny şekillendirýän CFR 2019-njy ýylyň 18-nji dekabrynda pikir soralsyk geçirdi.*
- *Hünärmenlerden «2020-nji ýylda çaknyşyk nokatlary haýsy ýurtlar bolar?» diýip soraldy.*
- *Eýran bilen çaknyşyklaryň boljagy çaklandy!*

Ýagny... ABŞ taýýarlygyny görüpdü.

Ilki gysgaça beýan...

2019-njy ýylyň 27-nji dekabrynda Eýran ABŞ-nyň harby bazasyna hüjüm etdi. Goşunyň peýdasyna işleýän bir amerikaly wepat boldy. ABŞ muňa jogap edip Eýranyň Yrakdaky we Siriýadaky nokatlaryny urdy hem-de «Hizbullahyň» brigadalaryna hüjüm etdi. Soňra...

ABŞ-nyň Bagdatdaky ilçihanasy eýran tarapdarlary tarapyndan çozuşa uçrady...

We... 3-nji ýanwarda Eýranyň iň görnükli serkerdesi Kasym Süleýmanyň janyna kast edildi... Düýn... Eýran ABŞ-nyň iki harby bazasyna hüjüm etdi...

«Alynyň ala meýdanynda» bolup geçýänler şular...

Eýse, tegelek stollaryň başynda nämeler bar?

Ýigrimi gün öň... 2019-njy ýylyň 18-nji dekabrynda ABŞ-nyň daşarky syýasatyny kesgitleýän «düşünje guramasy» **Council on Foreign Relations – CFR (Daşarky gatnaşyklar geňeşi)** 2020-nji ýylda bolup biläýjek çaknyşyklar boýunça hünärmenlerden maglumat aldy. Olar munuň üstünde 2008-nji ýyldan bäri işläp

gelýärler!

Daşarky gatnaşyklary utgaşdyryjy hereket merkezi (EBM) daşary syýasat boýunça hünärmenlerden gelejek ýyl bolup biläýjek we ABŞ-na edäýjek täsirlerini seljerip biljek çaknyşyklary klassifikasiýalaşdyrmagy towakga etdi.

EBM-niň direktory Pol Staresiň we agza general Jon Uilýam Wessiniň ýolbaşçylyk edýän hünärmenler topary «2020-nji ýyl üçin gaýragoýulmasyz önüni alyş işleri pikir soralsygyny» geçirdi.

Yragyň paýtagty Bagdatda ABŞ-nyň ilçihanasy basylyp alnypdy.

■ ANKETADA TÜRKIÝE HEM BAR

Pikir soralsykda otuz çaknyşykdan ikisiniň bolup geçme ähtimallygynyň juda pesdigi nygtaldy.

We gelýäris ABŞ-nyň turuwbaşdan 13 çaknyşykdan ähtimallyk berýänlerinden üçünjisine...

Hünärmenler “Eýran we ABŞ ýa-da onuň ýaranlarynyň arasynda ýaragly çaknyşyga” garaşýandygyny aýtdylar! Anketada şuňa-da ünsi çekildi:

“Yrakda barha artýan syýasy durnuksyzlyk, aşakky gatlaklaryň arasyndaky mezhepçi agzalalyklar we ýaramazlaşýan ykdysady şertler bilen hasam erbetleşdi!”

Beýleki çaknyşyljak ugurlaram şular ýaly:

“ABŞ-na garşy kiber hüjüm... Ýadro ýaraglardan el çekme baradaky gepleşikleriň we täzelenen uzak aralykly dikuçarlaryň synagynyň çöküşiniň yzysüre Koreý ýarymadasynda bolup geçen düýpli krizis...

Hytaýyň, Bruneýanyň, Indoneziýanyň, Malaýziýanyň, Filippinleriň, Taýwanyň we Wýetnamyň arasynda Günorta Hytaý deňzindäki jedelli deňiz zolaklarynyň üstünde turjak ýaragly çaknyşyklar...”

CFR-niň anketasyna görä «bolma ähtimallygy has ýokary» çaknyşyklara-da ünsi çekildi!.. Meselem... “Türkiýe bilen Türkiýedäki ýa-da Siriýadaky kürt ýaragly toparlarynyň

arasyndaky gapma-garşylyklaryň artmagy...”

Ýagny... PKK we ÝPG terrorçylykly guramalar bilen 2020-nji ýylda çaknysyklaryň hasam artmagyna garaşylýar!

Dowam edeliň...

ABŞ-nyň Goranmak ministri Donald Ramsfeldiň «Gizlin Pentagon» beýannamasynda nämeler bardy?

Buş, Tramp, Obama... Kim kürsä geçse geçsin, tapawudy ýok...

Üýtgeýän zat ýok! 19 ýyl öňem ABŞ-ny şu topar dolandyryardy:

Prezident **Jorj W. Buş**, Prezidentiň kömekçisi **Dik Çeýni** we Goranmak ministri **Donald Ramsfeld**...

■ **BUŞ DOKTRINASY TÄZEDEN**

Dünýä 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda ABŞ-da bolup geçen «Ekizekler» binasyna edilen hüjümden soň «Buş doktrinasyny» diýilýän düşünje bilen tanyşdy. ABŞ-nyň Prezidenti J. Buş 2002-nji ýylyň 21-nji martynda «Taryh bizi mukaddes wezipä çagyryýar. Biz dünýäni has parahat we erkin mekana öwürmek üçin dörän pursaty gaçyrmaly däldiris» diýdi.

Şeýle-de, Buş «Amerika satyn almalara boýun egmejek we gerdenine ýüklenen ahlak borçlarynyň ugry bilen dolandyrylýan ylahy döwletdir» diýip çykyş etdi!

Doktrina-da şuňa görä şekillenipdi: «Öňüni alyjy zarba, öňüni alyş urşy»... Ýagny... haýsydyr bir operasiýa amala aşmanka, şol operasiýany amala aşyrjak bolýan ýurduň howp salma mümkinçiligi artmazdan howpuň düýp çeşmesine gönükdirilen öňüni alyş hüjümi.

■ **SYÝASAT AGDARLYŞYGY...**

ABŞ 2002-nji ýylda täze «Döwlet strategiýasynyň maglumatnamasyny» kabul etdi we 49 sahypalyk maglumatnamada şu jümleler geçdi: “Köpçülikleýin gyryjy ýaraglary ulanyp ediljek bir hüjümiň diýseň ýykgyňçylykly bolma ähtimallygy üstümize abanyp durka, biz elimizi-aýagymyzy gowşuryp garaşyp biljek däl.»

Otstawkadaky general we NATO-nyň baş komanduýuşisi Uesli Kenn Klark 2007-nji ýylda San-Fransiskoda bir forumda çykyş etdi.

Ol nutugynda Çeýniniň we Ramsfeldiň «syýasat agdarlyşygyny» edendiklerini aýtdy. Men muny öňem ýazypdym.

Ýadyňyza salaýyn...

Frederik Uulýam Engdalyň «Sumat bolan gegemoniýa» kitabyndan okalyň:

“...Uesli Klark toslama «Arap baharyndan» on ýyl öň 2011-nji ýylyň sentýabrynda özüne Goranmak ministri Donald Ramsfeldiň galamyndan çykan gizlin Pentagon hat alyşmasynyň ugradylandygyny aýtdy...

Ýazgyda Klark (baş ýylyň içinde ýedi ýurduň hökümetine hüjüm edip, ýoguna ýanarys. Bu hereketimize Yrakdan başlap, Siriýa, Liwan, Liwiýa, Somali, Sudan we Eýran bilen dowam ederis diýilýärdi) diýip mälim etdi. 2001-nji ýylyň sentýabrynda Pentagonyň gizlin meýilnamasy şular ýalydy.”

■ **Bülent Ejewiti häkimiýetden kim düşürdi?**

Hernä «Hürriyet» gazetiniň žurnalisti Sedat Ergin iki gün öň maňa bir gowy fakty ýatladaýdy. Şol wagtyň premýer-ministri 2002-nji ýylyň 16-njy ýanwarynda Waşingtonda Prezident J.Buş bilen duşuşandan soň «Milliyet» gazetiniň žurnalistleri Derýa Sazak we Fikret Bila dagylara şeýle diýipdi:

“Biz bolalyň ýa-da bolmalyň, tapawudy ýok, Yraga garşy gurnaljak operasiýanyň hemmelerden beter bize ýaramaz täsir etjekdigini aýtdym. Munuň sebitde durnuksyzlyk döretjegini, netijede önüni alyp bolmajak heläkçilige iterip biljekdini ýañzytdym. Elbetde, meniň derdim Saddam däl, men muny Yragyň çäk bitewiligini göz önüne tutup aýtdym...”

Bülent Ejewit Yragyň okkupirlenmegine garşy çykypdy.

Dört aýdan soň näme boldy? Ejewit 2002-nji ýylyň 4-nji maýynda ýarawsyzlyk tapynyp, «Başkent» uniwersitetiniň Ankara hassahanasyna ýerleşdirildi. Ejewit tegelek elli sekiz günläp hassahanada ýatmaly boldy. Bejergi döwri saglyk ýagdaýy gowulaşmagyň deregne, barha ýaramazlaşansoň, hassahanadan çykarlyp öýüne getirildi. Gysga wagtda sagaldy. Ejewitiň

ýaraman ýaran wagtynda hökümete gönükdirilen çekişmeler we möhletinden öňki saýlaw talaplary syýasy ünsüň merkezine oturdy. Ejewit wezipesine dowam edensoň, premýer-ministriň kömekçisi Hüsameddin Özkan 2002-nji ýylyň 8-nji iýunynda öz islegi bilen wezipesinden el çekdi we partiýanyň hataryndan çykdy. Partiýa ikä bölündi.

2002-nji ýylyň 3-nji noýabrynda referendum geçirildi!

AKP bir başyna häkimiýete geldi we Mejlisde oppozision kürsüde diňe JHP bardy!

Sorag şu:

Bülent Ejewiti häkimiýetden kim düşürdi?

Aýtunç ERKIN.

«SÖZCÜ» gazetini, 09.01.2020 ý. Publisistika